

УДК 94:008]338.48-6:7/8(043.2)

Надрага В.М., аспірант спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування
Науковий керівник: Бурик З.М., доктор наук з державного управління, професор,
професор кафедри публічного управління та адміністрування
(Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника м. Івано-Франківськ,
Україна)

КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ЯК ЕЛЕМЕНТ ТУРИСТИЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ

У світі існують багато видів туризму, одним з наймасовіших є культурний туризм. Культурний туризм - це відвідання історичних, культурних або географічних визначних пам'яток [1]. Основна його мета – ознайомитись з основними туристичними пам'ятками культурної спадщини інших країн.

Культурна спадщина – це один з ключових чинників ідентичності народу. Вона допомагає краще розуміти походження, історію, розвиток та здобутки нації. Культурна спадщина також робить великий внесок у розвитку туризму та міжнародної співпраці. Розрізняють матеріальну та нематеріальну культурну спадщину.

Територія України багата на пам'ятки культурної спадщини, це більше 140 тисяч об'єктів культурної спадщини, які перебувають на державному обліку та 8 об'єктів внесені до Списку всесвітньої спадщини UNESCO. Проте незважаючи на це, в Україні недостатньо розвинений культурний туризм. Основними проблемами є [2, 3]:

- правове забезпечення приватних інвестицій, можливість легальної приватизації пам'яток культурної спадщини, податкові пільги власникам культурної спадщини;
- поганий контроль за дотриманням законодавства в сфері збереження та охорони культурної спадщини;
- велика кількість об'єктів культурної спадщини перебувають у незадовільному (а деякі навіть у критичному) стані;
- в Україні культурна спадщина не використовується для формування позитивного іміджу держави (відсутність належної реклами й пропаганди щодо формування образу країни, регіону, міста);
- недостатня обізнаність населення щодо важливості культурної та економічної цінності пам'яток культурної спадщини;
- відсутність належної інфраструктури для збільшення туристичної привабливості;
- недостатнє фінансування з боку держави для збереження та відновлення пам'яток культурної спадщини, а також розвитку інфраструктури;
- невключення пам'яток в туристичні маршрути;
- окуповані Росією території багаті на пам'ятки культурної спадщини, але через окупацію їх не можливо використати для розвитку культурного туризму України;
- повномасштабне вторгнення Росії в Україну призводить до руйнації пам'яток культурної спадщини, а також постійні обстріли зменшують прихід туристів до України.

Отже, виходячи з проблем можна зробити декілька пропозицій для розвитку туризму на основі культурної спадщини.

По-перше, необхідно пам'ятати про важливість збереження та охорону пам'яток культурної спадщини, збільшувати кошти на відновлення та реставрацію, покращувати систему обліку та контролю щодо дотримання законодавства про охорону культурної спадщини.

По-друге, потрібно розвивати загальну обізнаність населення України про важливість культурної спадщини. Цього можна досягти за допомогою телевізійних програм,

навчальних програм, конференцій та курсів в школах та інститутах, екскурсій пам'ятками культурної спадщини для українців.

По-третє, необхідно просувати культурну спадщину на міжнародному рівні за допомогою рекламних кампаній, тематичних маршрутів, подій, фестивалів, конкурсів, які допоможуть привернути увагу туристів. Також важливим є залучення міжнародних інвесторів та туристичних операторів.

По-четверте, необхідно розвивати туристичну інфраструктуру: транспортні шляхи, готелі, ресторани, досвідчені гіді, музеї, покращувати якість обслуговування туристів. Це потрібно для того, щоб туристи затримувались в регіоні та витрачали заплановані кошти.

По-п'яте, потрібно розвивати співпрацю з різними міжнародними організаціями в сфері культурної спадщини, такі як UNESCO, ICOMOS, Europa Nostra. Це допоможе залучати додаткові кошти на збереження об'єктів культурної спадщини та слугуватиме додатковою рекламою для туристів закордоном.

Також варто розуміти, що повномасштабне вторгнення Росії в Україну ускладнює розвиток культурного туризму та потребує додаткового підходу до вирішення проблеми.

1) у час війни бюджет на охорону культурної спадщини скоротився у зв'язку зі збільшенням бюджету на оборону, тому варто шукати інші можливості фінансування, до прикладу грантові програми, інвестиційні та кредитні джерела фінансування;

2) розвиток туристичної інфраструктури також ускладнено, необхідно для початку розвивати її на західних та центральних областях України. Також у зв'язку з повномасштабним вторгненням в Україні заборонені пасажирські авіарейси, тому варто зосередитись на розвитку автомобільних та залізничних туристичних маршрутів;

3) неможливо проводити масові події та фестивалі, адже це може загрожувати життю людей. Тому необхідно проводити менш масові заходи з врахуванням безпеки туристів (наявність укриття), гарантувати їхню безпеку від злочинців та шахраїв, та можливість безперешкодного перетину кордону у разі загрози життю туристів;

4) важливим є розвиток цифровізації в сфері культури. Необхідно розвивати створення віртуальних моделей об'єктів культурної спадщини, створення віртуальних музеїв, проводити віртуальні екскурсії, створювати відео різними мовами про об'єкти культурної спадщини України.

Потрібно зауважити, що для успішної реалізації даних пропозицій потрібна спільна робота органів влади, приватних підприємств, громадських організацій, закладів освіти та простого населення.

Список використаних джерел:

1. Худоба В.В., Четирбук О.Р. (2019) «Загальні поняття культурного та етнічного туризму». Лекція з навчальної дисципліни «Культурний та етнічний туризм». Львівський державний університет фізичної культури. Кафедра туризму. Ст. 7.

2. Паньків Н. Є., Гаврилишин О. М. (2021) «Вплив культурної спадщини на розвиток туризму в Україні». Вісник Хмельницького національного університету, № 6, Том 1. Ст. 212-224. DOI: 10.31891/2307-5740-2021-300-6-34

3. Кудінова І. П., Терзі С. М. (2023) «Культурна спадщина – бренд туристичної України». Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Проблеми економіки та управління». Vol. 7, No. 2. Ст. 27-40. URL: <http://doi.org/10.23939/semi2023.02>.